Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

PRAVICE
GLUHIH IN NAGLUŠNIH V SLOVENSKI ZAKONODAJI

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Drenikova 24
1000 Ljubljana
Telefon: +(386) 1 500 15 00
Fax: +(386) 1 500 15 22
www.zveza-gns.si

Naslov: PRAVICE GLUHIH IN NAGLUŠNIH V SLOVENSKI ZAKONODAJI

Založnik: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
Drenikova 24
1000 Ljubljana

Zbral: Stevan Janevaski

Uredila: Darja Holec, Matjaž Juhart

Oblikovanje in prelom: Bojan Mord

Naklada: 150

P R A V I C E
GLUHIH IN NAGLUŠNIH V SLOVENSKI ZAKONODAJI

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

KAZALO

UVODNIK 5

USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE 9

I. PRAVICE IZ OBVEZNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA 11

1. ZAKON O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU IN ZDRAVSTVENEM VARSTVU (ZZVZZ) 11
2. PRAVILA OBVEZNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA 13
   I. SLUŠNI APARAT 13
      1. STANDARD SLUŠNEGA APARATA 13
      2. PRAVICA DO PRIPOMOČKOV ZA SLUH IN GOVOR 14
      3. UVELJAVLJANJE PRAVICE DO SLUŠNEGA APARATA 15
      4. NABAVA SLUŠNEGA PRIPOMOČKA 17
      5. TRAJNOSTNA DOBA SLUŠNEGA PRIPOMOČKA 17
      6. VZDRŽEVANJE SLUŠNEGA APARATA 18
      7. POPRAVILO SLUŠNEGA PRIPOMOČKA 19
      8. PRAVICA DO NOVEGA SLUŠNEGA APARATA 20
   II. NADSTANDARDNI SLUŠNI APARAT 21
   III. NABAVA SLUŠNEGA APARATA V TUJINI 22

II. PRAVICE IZ POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA 25

1. ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU 27

III. PRAVICE IZ DELOVNEGA RAZMERJA 37

1. ZAKON O DELOVNIH RAZMERJIH (ZDR) 39
2. ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU 42
3. ZAKON O ZAPOSLITVENI REHABILITACIJI IN ZAPOSLOVANJU INVALIDOV (ZZRZI - UPB1) 45

IV. OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI 53

1. ZAKON O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI 55
2. PRAVILNIK O KRITERIJIH ZA UVELJAVLJANJE PRAVIC ZA OTROKE, KI POTREBUJEJO POSEBNO NEGO IN VARSTVO 56
   PRAVILNIK O POSTOPKU USMERJANJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI 58

V. IZOBRAŽEVANJE IN PRAVICE V ZVEZI Z NJIM 63

1. ZAKON O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI 65
2. STATUT UNIVERZE V LJUBLJANI 68
   PRAVILNIK O RAZPISU ZA VPIS IN IZVEDBA VPISA V VISOKEM ŠOLSTVU 69
4. ZAKON O SUBVENCIONIRANJU ŠTUDENTSKE PREHRANE 70

VI. DRUGE PRAVICE 73

1. ZAKON O UPORABI SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA (ZUSZJ) 75
2. ZAKON O DAVKU NA DODANO VREDNOST (ZDDV) 79
3. ZAKON O DOHODNINI (ZDoh-1-UPBB4) 79
4. ZAKON O NOTARIATU (ZN- UPB2) 81
5. ZAKON O MEDIJIH (Zmed) 82
6. ZAKON O STARŠEVSKEM VARSTVU IN DRUŽINSKIH PREJEMKIH 83
7. UREDBA O POSREDOVANJU IN PONOVNI UPORABI INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA 86
8. ZAKON O SPODBUJANJA RAZVOJA TURIZMA (ZSRT) 87
9. UREDBA O UKREPIH ZA KONČNE UPORABNIKE INVALIDE 87
10. ZAKON O VARSTVU POTROŠNIKOV (ZVPot) 90
11. PRAVILNIK O KATEGORIJAH POTROŠNIKOV, KI SO UPRAVIČENI DO POSEBNIH CENOVNIH OPCIJ ALI PAKETOV 91
    ZAKON O SOCIALNEM VARSTVU (ZSV) 93

UVODNIK

V Ustavi RS je zapisano, da so v Sloveniji vsakomur zagotovljene enake človekove pravice. To pomeni, med drugim, da je posameznik nosilec pravic in dolžnosti, ki jih pridobiva skozi različne zakone. Torej posameznik, ne več država, je tisti, ki je dolžan skrbeti za uveljavljanje svojih pravic in uresničevanje svojih dolžnosti. Odgovorno in tvorno pa lahko v družbi deluje le dobro informiran in ozaveščen posameznik, in temu služi tudi pričujoča knjižica – boljši informiranosti in ozaveščenosti gluhih in naglušnih oseb.

Iz naslova izgube sluha, gluhosti in naglušnosti, se je snoval zbirnik pravic, torej smo na Zvezi poskušali zajeti bistvo ukrepov na področju invalidske politike, ki se nanašajo na članstvo naše Zveze in društev. Po eni strani je skupni imenovalec izguba sluha, po drugi pa posamična oseba, kar pomeni, da predstavljeni ukrepi niso univerzalni za vse osebe z izgubo sluha, pač pa je vsak posameznik, upoštevaje, kdaj in zakaj je nastopila izguba sluha, kakšna je stopnja izgube ter v kakšnih življenjskih in delovnih okoliščinah živi, zgodba zase. Na primer, pravice iz Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov so zožene na zelo ozek krog oseb z izgubo sluha, predvsem na osebe, ki imajo priznano II. ali III. kategorijo invalidnosti, nadalje, v mnogo primerih o pravicah odločajo pristojne komisije na podlagi posameznikove dokumentacije, in podobno.

Zakonodaja, ki se nanaša na področje invalidov je v naši državi razdrobljena v številnih zakonih (blizu 70), tako da se posameznik težko prebije do njih. Tudi skrb naše države do različnih kategorij invalidov, je različna, na kar kaže tudi ocena uresničenosti Standardnih pravil OZN o invalidskih organizacijah, ki opozarja, da so najmanj uresničena pri gluhih in

naglušnih – 39,34 %. Verjetno je ta razkorak nastal zaradi premajhnega opozarjanja in aktivnosti samih uporabnikov (članov), pa tudi Svetovna organizacija gluhih (WFD), na svojih kongresih posveča premajhno pozornost nediskriminaciji, enakim možnostim in zakonodaji v državah članicah.

Pri uresničevanju zamisli zbrati pravice gluhih in naglušnih in jih predstaviti na enem mestu, smo si prizadevali narediti najboljši dokument, ki bo koristil tako članom kot strokovnim delavcem v naši organizaciji. Ker vemo, da se pri nas zakonodaja in predpisi skoraj dnevno spreminjajo, zato delo na tem področju ni nikoli končano.

Ljubljana, marec 2007

mag. Aljoša Redžepovič

USTAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ur. l. RS, št. 33/91, 36/04

1. Enakost pred zakonom (14. člen)

V Sloveniji so vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerekoli drugo osebno okoliščino.

Vsi so pred zakonom enaki.

2. Pravice invalidov (52. člen)

Invalidom je v skladu z zakonom zagotovljeno varstvo ter usposabljanje za delo.

Otroci z motnjami v telesnem ali duševnem razvoju ter druge huje prizadete osebe imajo pravico do izobraževanja in usposabljanja za dejavno življenje v družbi.

Izobraževanje in usposabljanje iz prejšnjega odstavka se financira iz javnih sredstev.

I.
PRAVICE IZ OBVEZNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

1. ZAKON O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU IN ZDRAVSTVENEM VARSTVU (ZZVZZ)

Ur. list RS, št. 72/2006 – uradno prečiščeno besedilo

1.1. Pravica do zdravstvenih storitev (23. člen)

Zavarovanim osebam je z obveznim zdravstvenim zavarovanjem v celoti zagotovljeno plačilo med drugimi storitvami tudi naslednjih zdravstvenih storitev:

- zavarovanje in rehabilitacija otrok, učencev, študentov, ki se redno šolajo, ter otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju (tretja alineja 1. točke 1. odstavka),

- zdravila na recept v skladu z razvrstitvijo zdravil, ortopedski in drugi pripomočki v zvezi z zdravljenjem med drugimi tudi pri osebah iz prejšnje alineje,

- zdravila na recept iz pozitivne in vmesne liste za otroke, učence, dijake, vajence in študente ter otroke z motnjami v duševnem in telesnem razvoju (13. alineja 1. odstavka 23. člena)

Z obveznim zavarovanjem je zavarovanim osebam najmanj 85% od vrednosti storitev zagotovljeno za:

- ortopedske, ortotične, **slušne** in druge pripomočke (5. alineja 3. točke 1. odstavka 23. člena),.

Zavod lahko določi pogoj predhodnega zavarovanja do šest mesecev za pravice do ortopedskih, ortotičnih, očesnih, **slušnih**, in drugih pripomočkov, razen za pravice iz 1. točke 1. odstavka 23. člena.

1.2. Pravica do nujnega zdravljenja oseb, ki niso prostovoljno zavarovane (25. člen)

Ne glede na določbe 1. odstavka 23. člena tega zakona je v celoti zagotovljeno tudi plačilo storitev, kadar gre za nujno zdravljenje oseb, ki niso prostovoljno zavarovane, za razliko vrednosti teh storitev med drugima tudi:

- invalidov, ki imajo najmanj 70% telesne okvare, po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (1. alineja 1. odstavka 25. člena),

in sicer naslednjih storitev:

iz 2. točke 1. odstavka 23. člena:

- storitev v zvezi s presaditvijo organov in z drugimi najzahtevnejšimi operativnimi posegi ne glede na razlog,
- zdravljenje v tujini,
- storitev v zvezi z intenzivno terapijo, radioterapijo, dializo in drugimi nujnimi najzahtevnejšimi diagnostičnimi, terapevtskimi in rehabilitacijskimi posegi,

iz 3. točke 1. odstavka 23. člena:

- storitve v zvezi z zagotavljanjem in zdravljenjem zmanjšane plodnosti in z umetno oploditvijo, sterilizacijo in umetno prekinitvijo nosečnosti,
- specialističnoambulantne, bolnišnične in zdraviliške storitve kot nadaljevanje bolniškega zdravljenja, razen za poškodbe zunaj dela,
- nemedicinski del oskrbe v bolnišnici in zdravilišču v okviru nadaljevanja bolnišničnega zdravljenja, razen za poškodbe zunaj dela,
- storitve v osnovni zdravstveni dejavnosti, ki niso zajete v 1. točki , ter zdravljenje zobnih in ustnih bolezni,
- ortopedske, ortotične, slušne in druge pripomočke, razen v primerih iz 1. in 4. točke tega odstavka,

iz 4. točke 1. odstavka 23. člena:
- specialistično ambulantne, bolnišnične in zdraviliške storitve kot nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja in nemedicinski del oskrbe v bolnišnici in zdravilišču kot nadaljevanje bolnišničnega zdravljenja, ortopedske, ortotične in druge pripomočke,
- zdravila s pozitivne liste za vse druge primere.

2. PRAVILA OBVEZNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

(Ur. list RS, št 30/2003, 78/03,84/04, 84/04, 44/05, 86/06)

I.
SLUŠNI APARAT

1. STANDARD SLUŠNEGA APARATA

1.1. Kaj je standard slušnega aparata (111. člen)

Pri slušnih aparatih velja za standard aparat brez daljinskega upravljalnika, ki omogoča zadovoljiv slušno rehabilitacijski učinek (4. odstavek 111. člena).

Standard slušnega aparata je opredeljen še z cenovnim standardom. Cenovni standard je najvišja vrednost slušnega aparata, ki jo določi zavod (1. odstavek 113. člena).

Dobavitelj slušnih aparatov mora zavarovani osebi najprej ponuditi slušni aparat, ki velja za standard.

2. PRAVICA DO PRIPOMOČKOV ZA SLUH IN GOVOR

2.1. Pravica do slušnega aparata (85. člen)

Zavarovana oseba ima pravico do slušnega aparata za eno uho ali obe ušesi, če gre za enostransko ali oboje stransko izgubo sluha, ki je z zdravljenjem ni mogoče izboljšati, in če je s tonsko in govorno preiskavo sluha (audiometrijo) in testiranjem karakteristik amplifikatorja ugotovljeno, da je s slušnim aparatom mogoče doseči zadovoljiv rehabilitacijski učinek (1. odstavek 85. člena).

Do digitalnega slušnega aparata je upravičen otrok do 20. leta starosti, ki ima po klasifikaciji Svetovne zdravstvene organizacije (MKB-10) težko izgubo sluha v območju 71-91 dB ali najmanj zmerno težko okvaro sluha v območju 56-70 dB na frekvencah 500, 1000 in 2000 Hz (ISOR 389-1970), če digitalni slušni aparat omogoči razvoj govora, razumevanje in sporazumevanje (2. odstavek 85. člena).

2.2. Pravica do delov za polžev vsadek (86. člen Pravil)

Zavarovana oseba, ki ji je vstavljen polžev vsadek, je upravičena do zamenjave zunanjih delov polževega vsadka, to so mikrofon, govorni procesor, oddajnik in vrvica (3. odstavek 85. člena).

2.3. Pravica do aparata za boljše sporazumevanje (87. člen)

Šoloobvezni otroci do dopolnjenega 15. leta starosti z motnjami sluha, ki se šolajo v redni šoli, imajo pravico do aparata za boljše sporazumevanje – brezžični sistem s frekvenčno modulacijo (87. člen).

3. UVELJAVLJANJE PRAVICE DO SLUŠNEGA APARATA

3.1. Ugotavljanje potrebe do slušnega aparata (3, 4. in 5. odstavek 212. in 1. odstavek 213. člen)

Zavarovani osebi, ki prvič uveljavlja pravico do slušnega aparata, zagotavlja Zavod slušni aparat takole:

1. Ko osebni zdravnik oceni, da zavarovana oseba potrebuje ali bi bila upravičena do slušnega aparata, za predpisovanje katerega ni pooblaščen, pošlje zavarovano osebo k pooblaščenem zdravniku – specialistu (4. odstavek 212. člena).

2. Ko napotni zdravnik – otorinolaringolog ugotovi potrebo po slušnem aparatu, izda zavarovani osebi naročilnico za testni slušni aparat, na kateri označi, da gre za izposojo testnega slušnega aparata za obdobje največ treh mesecev.

3. Zavarovana oseba prejme na osnovi naročilnice testni slušni aparat pri dobavitelju, ki ima z Zavodom za zdravstveno zavarovanje sklenjeno pogodbo. Dobavitelj izdela tudi olivo.

4. Zavarovana oseba izbere ustrezni testni slušni aparat ob pomoči slušnega akustika, ki slušni aparat nastavi in zavarovano osebo navaja na uporabo aparata ter jo nauči z njim ravnati.

5. Zavarovana oseba se s testnim slušnim aparatom oglasi pri napotnem zdravniku - otorinolaringologu, kjer opravi vaje s slušnim aparatom.

6. Ko akustik ali tim pod vodstvom zdravnika ugotovi po uporabi slušnega aparata vsaj 14 dni, da je zavarovana oseba navajena na uporabo slušnega aparata, izda o tem potrdilo.

7. Napotni zdravnik – otorinolaringolog potrdi z izdajo naročilnice za slušni aparat, da je bil s slušnim aparatom dosežen ustrezen slušno-rehabilitacijski učinek. V primeru, da zavarovana oseba s testnim slušnim aparatom ni dosegla ustreznega slušno-rehabilitacijskega učinka, ji napotni zdravnik – otorinolaringolog naročilnice za slušni aparat ne izda, testni slušni aparat pa je zavarovana oseba dolžna vrniti dobavitelju.

3.2. Način izdaje testnega slušnega aparata

Zavarovana oseba prejme ob prevzemu testnega slušnega aparata reverz za obdobje do treh mesecev, s katerim se zaveže, da bo slušni aparat vrnila po koncu testiranja oziroma najkasneje v roku treh mesecev od prejema aparata ali pa bo dobavitelju predložila naročilnico za izdajo slušnega aparata.

Med preizkušnjo testnega slušnega aparata lahko zavarovana oseba testni slušni aparat kadarkoli vrne dobavitelju, kjer je slušni aparat prejela. Pri vračilu ji je dobavitelj dolžan izročiti kopijo naročilnice in potrdilo o vračilu. Zavarovana oseba zadrži olivo zaradi testiranja slušnega aparata pri drugem dobavitelju, pri katerem prevzame s kopijo naročilnice v trimesečnem obdobju v testiranje drug slušni aparat. Zavarovana oseba ni dolžna pojasnjevati razlogov za vračilo testnega slušnega aparata prejšnjemu dobavitelju niti svoje nezadovoljstvo s prejetim testnim slušnim aparatom ali z dobaviteljem.

3.3. Potrebe po slušnem aparatu pri otroku ali osebi s posebnimi potrebami

Pri ugotovitvi potrebe po slušnem aparatu pri otroku ali osebi s posebnimi potrebami pripravi strokovni tim pod vodstvom napotnega zdravnika – otorinolaringologa izdajo slušnega aparata in vaje s slušnim aparatom. V primeru, da se ugotovi potreba po slušnem aparatu, opravi strokovni tim nastavitev aparata, navajanje na njegovo uporabo z ustreznimi ustnimi in pisnimi navodili ter vaje poslušanja.

4. NABAVA SLUŠNEGA PRIPOMOČKA

4.1. Izbor dobavitelja in modela slušnega aparata (216. člen)

Zavarovana oseba si predpisani slušni aparat na podlagi naročilnice nabavi v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja pri enem od dobaviteljev v Republiki Sloveniji, ki ima sklenjeno pogodbo z Zavodom (1. odstavek 216. člena).

Zavarovana oseba izbere sama model slušnega aparata in dobavitelja, pri katerem bo aparat nabavila.

4.2. Obveznosti dobaviteljev (3. odstavek 16. člena in 34. člen Zakona o varstvu potrošnikov)

Dobavitelji so dolžni zavarovani osebi ob izročitvi slušnega aparata priložiti vsa ustrezna navodila o uporabi in ravnanju z njim ter izstaviti garancijski list in navodila za uporabo, ki morajo biti v celoti v slovenskem jeziku in jasno napisana (3. odstavek 16. člena in 34. člen Zakona o varstvu potrošnikov)

5. TRAJNOSTNA DOBA SLUŠNEGA PRIPOMOČKA

Sestavni del standarda je tudi doba, po poteku katere lahko zavarovana oseba dobi nov pripomoček (trajnostna doba), ki je odvisna od vrste pripomočka in starosti zavarovane osebe.

5.1. Trajnostna doba slušnih aparatov (118. člen)

Trajnostna doba slušnih aparatov znaša najmanj (1. odstavek 118. člen):

- za otroke do dopolnjenega šestega leta starosti – 2 leti,

- za otroke od 6. do dopolnjenega 15. leta starosti - 3 leta,
- za druge zavarovane osebe – 6 let

Trajnostna doba za digitalni slušni aparat za otroke do 15. leta starosti je najmanj 5 let (4. odstavek 118. člena).

5.2. Trajnostna doba aparata za boljše sporazumevanje (2. odstavek 118. člena)

Trajnostna doba aparata za boljše sporazumevanje (brezžični sistem s frekvenčno modulacijo) znaša najmanj 5 let.

5.3. Trajnostna doba za olive

Oliva je sestavni del slušnega aparata in je njena trajnostna doba enaka kot za slušni aparat.

Trajnostna doba pripomočka začne teči od dneva, ko ga zavarovana oseba prejme (120. člen Pravil)

6. VZDRŽEVANJE SLUŠNEGA APARATA

Pravica do slušnega aparata vključuje tudi stroške rednega vzdrževanja aparata.

6.1. Vsebina vzdrževanja slušnega aparata (1. odstavek 66. člena)

Zavod poravna stroške rednega vzdrževanja slušnega aparata po izteku garancijske dobe v celoti. Zavarovani osebi torej ni treba plačati servis dobavitelja za vzdrževanje slušnega aparata.

Vzdrževanje slušnega aparata zajema:

- 6-kratno čiščenje slušnega pripomočka v trajnostni dobi ali enkrat letno,
- kontrolni pregled po potrebi,
- ponovne prilagoditve oziroma nastavitve,
- zamenjavo manjših delov in dela, povezanega z vzdrževanjem.

Dele, ki niso navedeni v seznamu delov za zamenjavo posameznega tipa slušnega aparata, štejemo med vzdrževanje in manjše dele.

6.2. Postopek za uveljavljanje pravice do vzdrževanja slušnega aparata (1. odstavek 66. člena)

Pravico do vzdrževanja slušnega aparata uveljavlja zavarovana oseba pri dobavitelju, od katerega je aparat nabavljen. Pri uveljavljanju te pravice zavarovani osebi ni potrebna naročilnica.

7. POPRAVILO SLUŠNEGA PRIPOMOČKA

7.1. Popravilo slušnega aparata v garancijski dobi (120. člen)

Okvare pripomočka med garancijsko dobo, ki niso posledica neustreznega in nestrokovnega ravnanja zavarovane osebe, mora odpraviti dobavitelj, pri katerem je slušni aparat nabavljen, na svoje stroške.

7.2. Popravilo slušnega aparata po izteku garancijske dobe (1. odstavek 66. in 216. člen)

Po izteku garancijske dobe Zavod poravna stroške popravil in zamenjave dotrajanih delov do 50% vrednosti cenovnega standarda ali nabavne vrednosti pripomočka. Strošek nad 50% vrednosti zamenjav delov pa prevzame zavarovana oseba (1. odstavek 66. člena).

7.3. Popravilo slušnega aparata v breme zavarovane osebe (2. odstavek 66. člena)

Zavarovana oseba plača stroške popravil, ki so nastali, če je le-ta neustrezno ravnala s pripomočkom ali pa ga je iz malomarnosti poškodovala.

8. PRAVICA DO NOVEGA SLUŠNEGA APARATA

8.1. Po izteku trajnostne dobe (1. odstavek 122. člen)

Zavarovana oseba ima po izteku trajnostne dobe pravico do novega slušnega aparata. (1. odstavek 122. člena). Zavarovana oseba mora opraviti vaje s slušnim aparatom.

8.2. Pred iztekom trajnostne dobe (2. odstavek 123. člena)

Zavarovana oseba lahko dobi nov slušni aparata pred iztekom trajnostne dobe, če je pri njej prišlo do značilnih anatomskih in funkcionalnih sprememb, predelava pripomočka pa stane več kot 50 % vrednosti novega pripomočka (2. odstavek 123. člena v zvezi s prvim odstavkom).

Vse, kar je navedeno glede pravice do novega slušnega aparata, vzdrževanja in popravila, velja tudi za aparat za boljše sporazumevanje.

8.3. Pravica do zahtevnejšega pripomočka (113. člen)

V primeru ko pripomoček, ki velja za standard glede na zdravstveno stanje zavarovane osebe, ne zagotavlja funkcionalne ustreznosti pripomočka, je zavarovana oseba upravičena do zahtevnejšega pripomočka iste vrste, ki je funkcionalno ustrezen in najcenejši na slovenskem trgu.

II.
NADSTANDARDNI SLUŠNI APARAT

1. Možnost za pridobitev nadstandardnega slušnega aparata

Zavarovana oseba, ki je upravičena do slušnega aparata, ima možnost, da izbere nadstandardni slušni aparat. V tem primeru se iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja in morebitnih doplačil do polne vrednosti standardnega slušnega aparata (dopolnilno zdravstveno zavarovanje) krijejo vsi stroški za standardni slušni aparat, razliko med vrednostjo nadstandardnega in standardnega slušnega aparata pa krije zavarovana oseba sama. Pri tem zavarovana oseba podpiše izjavo, s katero se seznani s pravicami iz obveznega zdravstvenega zavarovanja in prevzame nase sorazmerni del stroškov, ki nastanejo pri dobavi, vzdrževanju in popravilih nadstandardnega pripomočka.

III.
NABAVA SLUŠNEGA APARATA V TUJINI

Zavarovana oseba lahko uveljavlja pravico do slušnega aparata tudi pri dobavitelju v tujini. V primeru da zavarovana oseba na osnovi naročilnice za izposojo slušnega aparata (testni slušni aparat) nabavi slušni aparat v tujini, opravi izbiro in nastavitve slušnega aparata pri dobavitelju v tujini. Napotni zdravnik – otorinolaringolog v Republiki Sloveniji ugotovi zadovoljivost slušno rehabilitacijskega učinka z izdajo naročilnice za izdajo slušnega aparata. Zavarovana oseba je upravičena do povračila stroškov za slušni aparat, ki ga je nabavila v tujini, na osnovi predložitve izvirnika plačanega računa za olivo in slušni aparat. Zavod v tem primeru v skladu z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju zagotovi povračilo stroškov v deležu iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, morebitni delež doplačil do dejanske cene slušnega aparata oziroma do cenovnega standarda (15 %) pa pokrije zavarovalnica, pri kateri ima zavarovana oseba sklenjeno dopolnilno zavarovanje ali zavarovana oseba sama, če nima sklenjenega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja.

Beležke

II.
PRAVICE IZ POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

1. ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

SPIZ-1-UPB3, Ur. list RS, št. 109/2006 –uradno prečiščeno besedilo,

1.1. Čas zunaj delovnega razmerja, ki se šteje v zavarovalno dobo (189. člen)

V zavarovalno dobo se šteje tudi čas poklicne rehabilitacije gluhega in naglušnega, ne glede na to ali je bil pred tem zavarovan.

1.2. Prišteta doba za pridobitev in odmero pravic na podlagi osebnih okoliščin (201. člen)

Zavarovalni dobi zavarovancev, ki so jo prebili v delovnem razmerju ali drugem delu, na podlagi katerega so bili obvezno zavarovani kot zavarovanci s telesno okvaro najmanj 70% ali gluhi, se za pridobitev in odmero pravic prišteje ena četrtina dobe dejanskega zavarovanja.

Tem zavarovancem se ne glede na določbe drugih členov tega zakona zniža starost za eno leto za vsaka štiri leta, prebita v zavarovanju.

1.3. Pogoji za pridobitev pravice do poklicne rehabilitacije (81. člen)

Pravice do poklicne rehabilitacije pridobi zavarovanec:

- pri katerem je nastala II. kategorija invalidnosti,
- na dan nastanka invalidnosti še ni dopolnil 50 let starosti in
- glede na preostalo delovno zmožnost lahko usposobi za drugo delo, ki ga bo opravljal polni delovni čas.

1.4. Prilagoditev prostorov in delovnih sredstev ter pospeševanje zaposlovanja (82. člen)

Če je za poklicno rehabilitacijo zavarovanca, pri katerem je nastala invalidnost, na ustreznem delovnem mestu potrebno, da se prilagodijo prostori in delovna sredstva, zavod prevzame stroške prilagoditve.

1.5. Dolžnost zagotavljanja poklicne rehabilitacije (88. člen)

Zavarovancu, ki ima sklenjeno delovno razmerje v Republiki Sloveniji, je dolžan zagotoviti poklicno rehabilitacijo delodajalec, pri katerem je bil zaposlen v času nastanka invalidnosti, drugim zavarovancem pa zavod.

Pri poklicni rehabilitaciji lahko sodeluje z zavodom in delodajalci tudi zavod za zaposlovanje.
Stroške poklicne rehabilitacije pokriva zavod.

1.6. Nadomestilo za čas poklicne rehabilitacije (89. člen)

Zavarovancu pripada v obdobju od pridobitve pravice do poklicne rehabilitacije pa do končane poklicne rehabilitacije denarno nadomestilo, odmerjeno v višini 100% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.

Zavarovanec, ki se usposablja ob delu, ima od nastopa pa do končane poklicne rehabilitacije pravico do nadomestila v višini 40% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.

1.7. Začasno nadomestilo (90. člen)

Zavarovanec ima ob zaključku poklicne rehabilitacije do pričetka dela na novem delovnem mestu pravico do nadomestila v višini 100% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti, po pričetku dela na novem delovnem mestu pa nadomestilo v višini 20% te pokojnine.

Če je zavarovancu iz prejšnjega odstavka delovno razmerje prenehalo na podlagi odločitve komisije iz 103. člena tega zakona, oziroma v primeru, če je zavarovanec vključen v obvezno zavarovanje kot samozaposleni, kmet ali vrhunski športnik, šahist ali brezposelni, ima po končani poklicni rehabilitaciji oziroma po prenehanju delovnega razmerja pravico do nadomestila v višini 80% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti

Če je zavarovanec vključen v obvezno zdravstveno zavarovanje kot vajenec, ali če je zavarovan na podlagi 23, 24a, 26, 27. 28. 29 in 34. člena tega zakona, ima po končani poklicni rehabilitaciji pravico do nadomestila v višini 60% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.

Nadomestilo iz 2. odstavka tega člena se zavarovancu izplačuje do dneva ponovne zaposlitve, po ponovni zaposlitvi pa ima pravico do nadomestila v višini 20% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.

Nadomestilo iz 3. odstavka tega člena se zavarovancu izplačuje do dneva ponovne zaposlitve, vendar največ pet let. Po poteku petih let oziroma po ponovni zaposlitvi se zavarovancu izplačuje nadomestilo v višini 20% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.

Zavarovanec iz 1, 2 in 3. odstavka tega člena izgubi pravico do nadomestila, če v 15 dneh po vročitvi pogodbe o poklicni rehabilitaciji pogodbe ne podpiše, če v določenem roku iz neopravičenih razlogov ne nastopi, ali ne konča poklicne rehabilitacije oziroma ne izpolnjuje obveznosti iz pogodbe o poklicni rehabilitaciji, ali ne nastopi dela, ki mu je bilo preskrbljeno v skladu s 101. členom tega zakona.

V primeru iz prejšnjega odstavka zavarovanec na podlagi iste invalidnosti ne more pridobiti nobenih pravic po tem zakonu.

1.8. Pravice do premestitve (91. člen)

Pravico do premestitve dobi zavarovanec:

- po končani poklicni rehabilitaciji,
- s preostalo delovno zmožnostjo, pri kateri je nastala II. . kategorija invalidnosti po dopolnjenem 50. letu starosti,
- s III. kategorijo invalidnosti, če je zavarovančeva delovna zmožnost za poklic zmanjšana za manj kot 50%, če zavarovanec še lahko dela v svojem poklicu s polnim delovnim časom, vendar pa ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katerem je razporejen.

Pravico do premestitve zagotovi zavarovancu, ki ima sklenjeno delovno razmerje v Republiki Sloveniji, delodajalec.

1.9. Nadomestilo v času dela na drugem delovnem delovnem mestu (92. člen)

Zavarovanec iz druge in tretje alineje 91. člena, ki dela na novem delovnem mestu, ima pravico do nadomestila za invalidnost v skladu s 94. členom tega zakona.

1.10. Pravica do nadomestila za invalidnost (94. člena)

Pravico do nadomestila za invalidnost ima zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost II. kategorije po dopolnjenem 50. letu starosti ali invalidnost III. kategorije, če je zavarovančeva delovna zmožnost za poklic zmanjšana za manj kot 50%, ali če zavarovanec ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katero je razporejen (1. odstavek 94. člena), če:

- ob nastanku invalidnosti ni bil zaposlen ali ni bil obvezno zavarovan, ali
- mu je delovno razmerje prenehalo neodvisno od njegove volje oziroma krivde, ali
- je delovno razmerje prekinil po lastni volji oziroma krivdi,
- se je zaposlil na drugem delovnem mestu.

Zavarovancu, pri katerem je nastala invalidnost II. kategorije po dopolnjenem 50. letu starosti, se nadomestilo odmeri v višini:

- 60% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti, če ob nastanku invalidnosti ni bil zaposlen oziroma obvezno zavarovan,
- 80% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti, če mu je delovno razmerje prenehalo neodvisno od njegove volje oziroma krivde,
- 40% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti, če je delovno razmerje prekinil po dopolnitvi 53. leta starosti in po lastni volji oziroma krivdi.
- 20% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti, če še ni dopolnil 53 let starosti, delovno razmerje pa je prekinil po lastni volji ali krivdi, in zavarovancu, ki se je zaposlil na drugo delovno mesto.

Zavarovancu, pri katerem je nastala invalidnost III. kategorije, če je zavarovančeva delovna zmožnost za poklic zmanjšana manj kot 50%, vendar ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katerem je razporejen, se nadomestilo odmeri v višini:

- 40% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti, če ob nastanku invalidnosti ni bil zaposlen oziroma obvezno zavarovan,

- 60% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti, če mu je delovno razmerje prenehalo neodvisno od njegove volje oziroma krivde,
- 25% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti, če mu je delovno razmerje prenehalo po lastni volji ali krivdi, oziroma če se je zaposlil na drugem delovnem mestu.

1.11. Izbira pravice do poklicne rehabilitacije (95. člen)

Delovnemu invalidu se namesto pravice do premestitve in nadomestila ter pravice do nadomestila za invalidnost prizna pravica do poklicne rehabilitacije, če to zahteva.

Delovni invalid, ki mu je bila priznana pravica do poklicne rehabilitacije po prejšnjem odstavku, ima vse pravice v zvezi s poklicno rehabilitacijo in na njeni podlagi.

1.12. Zaposlovanje brezposelnih delovnih invalidov (97. člen)

Zavarovanec, ki ob nastanku invalidnosti ni bil obvezno zavarovan, in zavarovanec, ki je izgubil delo ali po lastni krivdi prekinil delovno razmerje oziroma obvezno zavarovanje ob nastanku invalidnosti ali po njej, pridobi pravico do delne invalidske pokojnine ali ustreznega denarnega nadomestila po tem zakonu, če se v roku 30 dni po dokončnosti odločbe o priznani pravici iz invalidskega zavarovanja oziroma po prenehanju delovnega razmerja ali zavarovanja prijavi pri zavodu za zaposlovanje.

1.13. Poslabšanje invalidnosti (105. člen)

Zavarovanec iz 2. odstavka 102. člena tega zakona, ki se mu že ugotovljena invalidnost poslabša ali pri njemu nastane nov primer invalidnosti, tako da izpolnjuje pogoje za pridobitev nove pravice, pridobi to pravico, če na dan nastanka spremembe ali nove invalidnosti izpolnjuje starostne pogoje in pokojninske oziroma zavarovalne dobe, določene s tem zakonu za pridobi-

tev nove pravice, in sicer ne glede na vzrok nastanka prve invalidnosti.

1.14. Telesna okvara (143. člen)

Za telesno okvaro se šteje, če nastane pri zavarovancu izguba, bistvenejša poškodovanost ali znatnejša onesposobljenost posameznih organov ali delov telesa, kar otežuje aktivnost organizma in zahteva večje napore pri izpolnjevanju življenjskih potreb, ne glede na to, ali ta okvara povzroča invalidnost ali ne.

Zavarovanec, pri katerem nastane telesna okvara med zavarovanjem, pridobi pravico do denarnega nadomestila za to okvaro (v nadaljevanju besedila: invalidnina) ob enakih pogojih glede pokojninske dobe, ki veljajo za pridobitev pravice do invalidske pokojnine.

1.15. Pridobitev pravice do invalidnine (144. člen)

Pravico do invalidnine pridobi zavarovanec za telesno okvaro, ki je posledica:

- poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, če znaša telesna okvara najmanj 30%, ne glede na dopolnjeno pokojninsko dobo,
- bolezni ali poškodbe zunaj dela, če znaša telesna okvara najmanj 50%, in če ima zavarovanec ob nastanku telesne okvare dopolnjeno pokojninsko dobo, ki je določena za pridobitev pravice do invalidske pokojnine (da je ob nastanku invalidnosti dopolnil pokojninsko dobo najmanj tretjino razdobja od dopolnjenega 20. leta starosti do nastanka invalidnosti, šteto delovna leta kot polna leta), ne glede na to, ali telesna okvara povzroča invalidnost ali ne.

Pravico do invalidnine pridobi zavarovanec ne glede na to, ali uživa kakšno drugo pravico po tem zakonu.

Zavarovanec ne pridobi pravice do invalidnine za telesno okvaro, ki jo je imel pred vključitvijo v zavaro-

vanje; če pa se takšna telesna okvara poslabša med trajanjem zavarovanja, se odmeri invalidnina samo za telesno okvaro, ki jo predstavlja poslabšanje.

Izjemoma pridobi zavarovanec, ki je imel pred vključitvijo v zavarovanje poškodovano oko, uho, roko nogo ali drugi parni organ, pa se pozneje poškoduje še drug parni organ, pravico do invalidnine za telesno okvaro obeh organov.

1.16. Odmera invalidnine pri mešanih vzrokih telesne okvare (147. člen)

Če je telesna okvara, na podlagi katere pridobi zavarovanec pravico do invalidnine, deloma posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni,deloma pa posledica bolezni ali poškodbe zunaj dela, se invalidnina odmeri v skupnem znesku glede na ugotovljene skupne stopnje telesne okvare. Znesek invalidnine se določi sorazmerno glede na vpliv posameznega vzroka na skupni odstotek telesne okvare.

1.17. Poslabšanje telesne okvare (148. člen)

Uživalcu invalidnine se upošteva poznejše poslabšanje telesne okvare za priznavanje višje stopnje telesne okvare.

Če se pri zavarovancu, ki je imel prej telesno okvaro pod 30% oziroma 50%, ta okvara toliko poslabša, da znaša 30% oziroma 50% ali več, pridobi zavarovanec pravico do invalidnine, če ob poslabšanju telesne okvare izpolnjuje pogoje za priznanje te okvare.

Nova stopnja telesne okvare se v primerih iz prejšnjih dveh odstavkov določi na podlagi skupne telesne okvare.

1.18. Izbira med invalidninami po različnih predpisov (149. člen)

Če ima zavarovanec za isti primer telesne okvare pravico do invalidnine po tem zakonu in pravico do invalidnine po drugih predpisih, lahko uživa le tisto od obeh pravic, ki si jo izbere.

Beležke

III.
PRAVICE IZ DELOVNEGA RAZMERJA

1. ZAKON O DELOVNIH RAZMERJIH (ZDR)

Ur. list RS, št. 42/2002

1.1. Prepoved diskriminacije (6. člen)

Delodajalec ne sme iskalca zaposlitve pri zaposlovanju ali delavca med trajanjem delovnega razmerja in v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi postavljati v neenakopraven položaj zaradi osebnih okoliščin, med drugimi tudi zaradi invalidnosti.

Prepovedana je neposredna in tudi posredna diskriminacija, med drugim tudi zaradi invalidnosti. Posredna diskriminacija obstaja, če navidezno nevtralne določbe, kriteriji in praksa učinkujejo tako, da postavljajo osebe zaradi invalidnosti v slabši položaj, razen če so te določbe, kriteriji in praksa objektivno upravičeni, ustrezni in potrebni.

Če kandidat oziroma delavec v primeru spora navaja dejstva, ki opravičujejo domnevo, da je kršena prepoved diskriminacije zaradi okoliščin iz prejšnjega odstavka, je dokazno breme, da različno obravnava opravičujejo vrsta in narava dela, na strani delodajalca.

V primeru kršitve prepovedi diskriminacije je delodajalec kandidatu ozirom delavcu odškodninsko odgovoren po splošnih pravilih civilnega prava.

1.2. Pogoji za sklenitev pogodbe o zaposlitvi (3. odst. 20. člena)

Šteje se, da ima invalid, ki je usposobljen za določena dela, zdravstveno zmožnost za sklenitev pogodbe o zaposlitvi za ta dela.

1.3. Izjema od obveznosti objave prostih delovnih mest (1.odst.24. člena)

Izjemoma se lahko pogodba o zaposlitvi sklene brez javne objave, če gre med drugim za zaposlitev invalida po zakonu, ki ureja zaposlovanje invalidov.

1.4. Neutemeljeni odpovedni azlogi (8. alineja 1. odst. 89. člena)

Kot neutemeljeni razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi se med drugim šteje invalidnost.

1.5. Odpoved pogodbe o zaposlitvi (116. člen)

Delodajalec ne sme odpovedati pogodbo o zaposlitvi delovnemu invalidu zaradi ugotovljene invalidnosti II. ali III. kategorije ali iz poslovnega razloga, razen če mu ni možno zagotoviti drugega ustreznega dela v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Delodajalec ne sme odpovedati pogodbo o zaposlitvi invalidu, ki nima statusa delovnega invalida, iz poslovnega razloga, razen če mu ni možno zagotoviti ustreznega dela v skladu s predpisi o usposabljanju in zaposlovanju invalidov.

1.6. Letni dopust (2. stav 159. in 160. člena)

Invalid, delavec z najmanj 60% telesno okvaro in delavec, ki neguje otroka s telesno ali duševno prizadetostjo, ima pravico do najmanj treh dodatnih dni letnega dopusta.

Daljše trajanje letnega dopusta kot je določeno v prejšnjem členu, se lahko določi s kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi (160. člen).

1.7. Varstvo invalidov a/ Zaposlovanje, usposabljanje ali preusposabljanje invalidov (199. člen)

Delodajalec zagotovi varstvo delovnih invalidov in invalidov, ki nimajo statusa delovnega invalida, pri zaposlovanju, usposabljanju ali preusposabljanju v skladu s predpisi o usposabljanju in zaposlovanju invalidov in s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

1.8. b/ Pravice delovnih invalidov (200. člen)

Delavcu, pri katerem je ugotovljena preostala delovna zmožnost, mora delodajalec zagotoviti:

- opravljanje drugega dela, ustreznega njegovi preostali delovni zmožnosti,
- poklicno rehabilitacijo,
- nadomestilo plače,

v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

2. ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

*** SPIZ-1, Ur. list RS 108/2006 – prečiščeno besedilo**

2.1. Dolžnosti in postopki delodajalca v zvezi z zagotovitvijo pravic delovnega invalida (101. člen)

Zavarovancu, ki mu je z dokončno odločbo priznana pravica na podlagi invalidnosti II. in III. kategorije in ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas na območju Republike Slovenije, mora delodajalec ponuditi opravljanje drugega dela na delovnem mestu v skladu z njegovo preostalo delovno zmožnostjo in strokovno izobrazbo oziroma usposobljenostjo ali mu zagotoviti poklicno rehabilitacijo, razen v primerih, ko mu lahko skladno s 102. členom tega zakona in s predpisi o delovnih razmerjih odpove pogodbo o zaposlitvi.

Zavarovanec, ki mu je z dokončno odločbo priznana pravica do poklicne rehabilitacije na podlagi invalidnosti II. kategorije, delodajalec redno odpove pogodbo o zaposlitvi iz razloga invalidnosti šele po uspešno končani rehabilitaciji, sočasno z odpovedjo pogodbo o zaposlitvi pa mu mora ponuditi sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi za delo na drugem delovnem mestu, skladno s pogodbo o poklicni rehabilitaciji iz 86. člena tega zakona in s predpisi o delovnih razmerjih. Določbe sicer veljavne pogodbe o zaposlitvi se v času poklicne rehabilitacije zavarovanca ne izvajajo v tistem delu, ki je urejen v pogodbi o poklicni rehabilitaciji.

Zavarovancu, ki mu je z dokončno določbo priznana pravica do premestitve na drugo delovno mesto na podlagi invalidnosti III. kategorije ali invalidnosti II. kategorije po dopolnjenem 50. letu starosti, delodajalec iz razloga invalidnosti redno odpove pogodbo o zaposlitvi, sočasno z odpovedjo pogodbe o zaposlitve

pa mu mora ponuditi tudi sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi za delo na drugem delovnem mestu skladno s predpisi o delovnih razmerjih.

Pri zagotovitvi pravic in zaposlovanju zavarovancev, pri katerih je nastala invalidnost oziroma pri izbiri drugega delovnega mesta, mora delodajalec upoštevati:

- mnenje invalidske komisije o zavarovančevi preostali delovni sposobnosti,
- usposobljenost zavarovanca po uspešno končani poklicni rehabilitaciji,
- določbe zakona, ki ureja delovna razmerja in kolektivno pogodbo

Zavarovanec in delodajalec lahko zahtevata dopolnilno izvedensko mnenje invalidske komisije o ustreznosti ponujenega delovnega mesta ali poklicne rehabilitacije.

Če zavarovanec ne sprejme ponudbo delodajalca za sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, skladno z drugim oziroma tretjim odstavkom tega člena, v roku 30 dni od prejema ponudbe ter mu preneha delovno razmerje, nima pravice do odpravnine kot delavec, ki mu je odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnega razloga ali iz razloga nesposobnosti; ima pa pravico do minimalnega odpovednega roka kot delavec, ki mu je odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnega razloga, v skladu z zakonom, ki ureja delovno razmerje.

Če delodajalec v skladu s 1 do 5. odstavka tega člena zavarovancu ne ponudi sklenitve nove pogodbe o zaposlitvi pod pogoji, ki so mu priznane kot pravice na podlagi invalidnosti, je to, skladno s predpisi o delovnih razmerjih, razlog za izredno odpoved pogodbe o

zaposlitvi s strani zavarovanca, delodajalec pa mu je dolžan izplačati odpravnino, določeno za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga in odškodnino najmanj v višini izgubljenega plačila za čas odpovednega roka.

2.2. Odpoved pogodbe o zaposlitvi zaradi ugotovljen invalidnosti II. in III. kategorije ali iz poslovnega razloga brez ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi (102. člen)

Zavarovancu, ki mu je z dokončno odločbo priznana pravica na podlagi invalidnosti II. in III. kategorije in ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas na območju Republike Slovenije, lahko delodajalec odpoved pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas brez ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi v skladu s predpisi o delovnih razmerjih le v primeru, če mu zaradi ugotovljene invalidnosti II. ali III. kategorije ali iz poslovnega razloga utemeljeno ne more skladno s 101. členom tega zakona zagotoviti pravice do premestitve na drugo delovno mesto brez končne poklicne rehabilitacije ali po njej.

Delodajalec lahko v skladu s predpisi o delovnih razmerjih odpove pogodbo o zaposlitvi zavarovancu iz 101. člena oziroma prejšnjega odstavka tega člena, če delovni invalid brez opravičljivih razlogov:

- v zakonsko določenem roku ne podpiše pogodbe o poklicni rehabilitaciji iz 86. člena tega zakona ali ne nastopi oziroma ne konča rehabilitacije v roku, določenem s to pogodbo,
- ne izpolnjuje obveznosti, ki so določeni v pogodbi o poklicni rehabilitaciji,
- ne nastopi dela na drugem delovnem mestu v skladu s 101. členom tega zakona.

2.3. Pravice delovnega invalida pri prenehanju delovnega razmerja (104. člen)

Zavarovanec, ki mu je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi po 1. odstavku 102. člena tega zakona, uveljavi pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti, po izteku teh pravic pa pravice po tem zakonu.

Zavarovanec, ki mu je bila pogodba o zaposlitvi odpovedana po 2. odstavku 102. člena tega zakona, ne more po prenehanju delovnega razmerja na podlagi iste invalidnosti uveljavljati nobenih pravic po tem zakonu.

3. ZAKON O ZAPOSLITVENI REHABILITACIJI IN ZAPOSLOVANJU INVALIDOV (ZZRZI - UPB1)

(Ur. list RS, št. 100/2005 – uradno prečiščeno besedilo)

3.1. Vsebina zakona (1. člen)

S tem zakonom se ureja pravica do zaposlitvene rehabilitacije in nekatera vprašanja zaposlovanja invalidov ter določajo druge oblike, ukrepi in vzpodbude za njihovo poslovanje ter način njihovega financiranja.
Ta zakon določa tudi vrste nadzora ter organe in institucije, pristojne za izvajanje tega zakona

3.2. Namen zakona (2. člen)

Namen zakona je povečati zaposljivost invalidov in vzpostaviti pogoje za njihovo enakovredno udeležbo na trgu dela z odstranjevanjem ovir in ustvarjanjem enakih možnosti.

3.3. Opredelitev invalida (3. člen)

Invalid oziroma invalidka je oseba, ki pridobi status invalida po tem zakonu ali po drugih predpisih, in oseba, pri kateri so z odločbo pristojnega organa ugotovljene trajne posledice telesne ali duševne okvare ali bolezni in ima zato bistveno manjše možnosti, da se zaposli ali ohrani zaposlitev ali v zaposlitvi napreduje. (3. člen)

3.4. Pridobitev statusa invalida (10. člen)

Status invalida po tem zakonu lahko pridobi oseba, ki:

- ni pridobila statusa invalida po drugih predpisih oziroma nima z odločbo pristojnega organa ugotovljenih trajnih posledic telesne ali duševne okvare ali bolezni ter zato bistvene manjše možnosti, da se zaposli ali hrani zaposlitev,
- je prijavljena kot brezposelna oseba na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljevanju Zavod),
- je dopolnila starost 15 let oziroma ni stara več, kot je po prepisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pogoj za pridobitev pokojnine za najnižjo pokojninsko dobo in
- izpolnjuje merila, določena s tem zakonom.

Ob izpolnjevanju pogojev iz prve, tretje in četrte alineje lahko pridobi status invalida po tem zakonu tudi oseba, ki je zaposlena. (10. člen)

3.5. Merila za pridobitev statusa invalida (11. člen)

Za pridobitev statusa invalida po tem zakonu morajo biti pri osebi ugotovljene:

- trajne posledice telesne ali duševne okvare ali bolezni,
- težave pri dejavnostih, ki vplivajo na njeno zaposljivost in
- ovire pri vključevanju v delovno okolje na način, kot ga opredeljuje mednarodna klasifikacija funkcioniranja, invalidnosti in zdravja

3.6. Pravice do zaposlitvene rehabilitacije (2. odstavek 13. člena)

Invalid lahko uveljavlja pravico do zaposlitvene rehabilitacije, če nima pravice do enakih storitev po drugih predpisih.

3.7. Storitve zaposlitvene rehabilitacije (15. člen)

Vrste storitev zaposlitvene rehabilitacije so zlasti:
- svetovanje, vzpodbujanje in motiviranje invalidov k aktivni vlogi,
- priprava mnenja o ravni delovnih sposobnosti, znanja, delovnih navad in poklicnih interesov,
- pomoč pri sprejemanju lastne invalidnosti in seznanjanje o možnostih vključevanja v usposabljanje za delo,
- pomoč pri izboru ustreznih poklicnih ciljev,
- razvijanje socialnih spretnosti in veščin,
- pomoč pri iskanju ustreznega dela oziroma zaposlitve,
- analiza konkretnega delovnega mesta in delovnega okolja invalida,
- izdelava načrta prilagoditve delovnega mesta in delovnega okolja invalida,
- izdelava načrta potrebne opreme in sredstev za delo,
- usposabljanje na konkretnem delovnem mestu oziroma v izbranem poklicu,
- spremljanje in strokovna pomoč pri usposabljanju in izobraževanju,
- spremljanje invalida na delovnem mestu po zaposlitvi,
- sprotno ocenjevanje uspešnosti rehabilitacijskega procesa,
- ocenjevanje doseganje delovnih rezultatov zaposlenih invalidov in
- opravljanje drugih storitev zaposlitvene rehabilitacije.

3.8. Pravice in obveznosti invalida v zaposlitveni rehabilitaciji (16. člen)

Invalid, ki mu je priznana pravica do zaposlitvene rehabilitacije, ima naslednje pravice in obveznosti:
- pravico do storitev zaposlitvene rehabilitacije v skladu z odločbo in rehabilitacijskim načrtom,
- pravico in obveznost, da v zaposlitveni rehabilitaciji sodeluje,

- pravico do denarnih prejemkov iz 17. člena tega zakona,
- druge pravice in obveznosti, ki izhajajo iz načina in obsega izvajanja zaposlitvene rehabilitacije.

3.9. Denarni prejemki iz naslova zaposlitvene rehabilitacije (17. člen)

Invalid, ki mu je priznana pravica do zaposlitvene rehabilitacije, ima pravico do denarnih prejemkov glede na vrsto, obseg in čas trajanja storitev, in sicer:

- plačila stroškov javnega prevoza, če je invalidu priznana pravica do storitev iz 1,2,3,4,5,6 in 10 alineje 15. člena tega zakona,
- plačilo stroškov bivanja v višini največ 20% minimalne plače mesečno, če se storitve zaposlitvene rehabilitacije izvajajo več dni zaporedoma in če je otežen vsakodnevni prihod invalida k izvajalcu zaposlitvene rehabilitacije,
- denarnega prejemka za čas trajanja zaposlitvene rehabilitacije v višini 30% minimalne plače mesečno, .če se storitve zaposlitvene rehabilitacije izvajajo v obsegu najmanj 100 ur in če invalidni prejemnik denarnega nadomestila ali denarne pomoči po predpisih iz naslova pravic brezposelnih oseb ali denarnega nadomestila po predpisih iz naslova invalidskega zavarovanja.

3.10. Vloga za uveljavljanje pravic (26. člen)

Pravico do priznanja statusa invalida po tem zakonu in pravico do zaposlitvene rehabilitacije lahko uveljavlja oseba pri Zavodu. O priznanju statusa invalida po tem zakonu in pravici do zaposlitvene rehabilitacije lahko Zavod odloči v istem postopku.

Vlogi iz prejšnjega odstavka priloži oseba zdravniški izvid z mnenjem osebnega zdravnika ali zdravnika po predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti in drugo dokumentacijo, s katero dokazuje trajne posledice telesne ali okvare.

Invalid, ki mu je bila izdana odločba o invalidnosti po drugih predpisih, priloži vlogi za uveljavljanje pravice do zaposlitveni rehabilitaciji tudi dokončno odločbo.

3.11. Programi socialne vključenosti (35. člen)

Programi socialne vključenosti so socialni programi, namenjeni podpori in ohranjanju invalidovih delovnih sposobnosti. V programe se vključujejo invalidi, ki zaradi invalidnosti niso zaposljivi, kar Zavod RS za zaposlovanje po zaključeni zaposlitveni rehabilitaciji ugotovi z odločbo o zaposlitvi iz 34. člena.

3.12. Izenačevanje v zaposlitvi (36. člen)

Invalidi se zaposlujejo v delovnem okolju, invalidskih podjetij ter v podporni in zaščitni zaposlitvi na delih, ki ustrezajo njihovim sposobnostim.

Delodajalec, ki sklepa pogodbo o zaposlitvi z invalidom za dela, za katera je bil pri istem delodajalcu že zaposlen, v novi pogodbi o zaposlitvi ne sme določiti poskusnega dela, saj se šteje, da ima invalid znanja in sposobnosti za opravljanje tega dela.

Če se invalidu med trajanjem delovnega razmerja stanje njegove invalidnosti poslabša v primerjavi s stanjem invalidnosti ob sklenitvi delovnega razmerja, se takšno poslabšanje ob izpolnjevanju drugih pogojev šteje kot okoliščina, na podlagi katere se invalidu priznajo enake pravice, kot se po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in po predpisih o delovnih razmerjih priznajo delovnemu invalidu.

3.13. Vzpodbude za zaposlovanje invalidov (67. člen)

Za enakomernejše vključevanje invalidov v zaposlitev se lahko priznajo naslednje finančne vzpodbude:
- subvencija plač invalidom,
- plačilo stroškov prilagoditve delovnih mest in sredstev za delo invalidov,
- plačilo stroškov storitev v podpornem zaposlovanju,

- oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zaposlenih invalidov,
- nagrade za preseganje kvote,
- letne nagrade delodajalcem za dobro prakso pri zaposlovanju invalidov in
- druge vzpodbude na področju zaposlovanja invalidov in ohranjanja delovnih mest za invalide ter druge razvojne vzpodbude.

Beležke

IV.
OTROCI S POSEBNIMI POTREBAMI

1. ZAKON O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

*** (ZUOPP, Ur. list RS, št. 54/2000)**

1.1. Vsebina zakona (1. člen)

S tem zakonu se ureja usmerjanje otrok, mladostnikov in mlajših polnoletnih oseb s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami (v nadaljevanju besedila: otroci s posebnimi potrebami) ter določajo način in oblike izvajanja vzgoje in izobraževanja.

1.2. Otroci s posebnimi potrebami (2. člen)

Otroci s posebnimi potrebami po tem zakonu so med drugimi tudi gluhi in naglušni otroci, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene programe vzgoje in izobraževanja oziroma posebne programe vzgoje in izobraževanja.

1.3. Uvedba postopka (20. člen)

Postopek usmerjanja se uvede na zahtevo staršev.

Zahtevo iz prejšnjega odstavka lahko dajo tudi vrtci, šole, zdravstveni, socialni in drugi zavodi, po poprejšnji seznanitvi staršev.

Zahtevo za uvedbo postopka se vloži pri pristojni šolski upravi .

OPOMBA:
Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami je obdelano v poglavju
izobraževanje gluhih in naglušnih oseb.

2. PRAVILNIK O KRITERIJIH ZA UVELJAVLJANJE PRAVIC ZA OTROKE, KI POTREBUJEJO POSEBNO NEGO IN VARSTVO

(Ur. list RS, št. 105/2002, 107/2004) Preveriti

2.1. Vsebina pravilnika (1. člen)

S tem pravilnikom se določajo kriteriji za opredelitev otrok, ki potrebujejo posebno nego in varstvo, sestava, delo in plačilo zdravniških komisij, ki dajejo mnenja centrom za socialno delo v postopkih za uveljavljanje pravic za otroke, ki potrebujejo posebno nego in varstvo po Zakonu o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Ur. list RS, št. 97/01) na prvi stopnji, oziroma ministrstvu, pristojnemu za varstvo družine v pritožbenih postopkih ter predpisuje obrazce mnenj, ki so sestavni del tega pravilnika.

2.2. Gluhi in naglušni otroci (5. člen)

Gluhi in naglušni otroci imajo okvare, ki zajemajo uho, njegove strukture in funkcije, povezane z njim.

A. Naglušni otrok

Naglušni otrok ima povprečno izgubo sluha na frekvencah 500, 1000 in 2000 hertzev (Hz) manj kot 91 (dB) in ima resne težave pri poslušanju govora in pri govorni komunikaciji. Naglušnost pomeni zoženje slušnega polja in delno moti sporazumevanje s pomočjo govora.

Glede na naglušnost se za potrebe uveljavljanja pravic po zakonu razlikuje:

a/ Otroke z zmerno izgubo sluha (41-55 dB): otrok ima obojestransko zmerno izgubo sluha,

b/ Otroke s težjo izgubo sluha (56-70 dB): otrok ima težjo obojestransko izgubo sluha ali težko izgubo sluha na enem ušesu in težjo izgubo sluha na drugem ušesu. Pri otroku je prizadeto sporazumevanje, razumevanje govora in poslušanje govora.

c/ otroke s težjo izgubo sluha (71 – 90 dB): otrok ima popolno izgubo sluha na enem ušesu in težko izgubo sluha na drugem ušesu oziroma težko obojestransko izgubo sluha

B. Gluhi otrok

Gluhi otrok ima težko izgubo sluha, pri kateri ojačanje zvoka ne koristi. Povprečna izguba sluha na frekvencah 500, 1000, 2000 hertzov (Hz) je 91 decibelov (dB) in več.

2.3. Otroci z več motnjami (7. člen)

Za otroke z več motnjami se po tem pravilniku štejejo otroci, ki imajo hkrati dve motnji ali več ali diagnosticirane bolezni, ki vsaka po sebi sicer ne predstavlja take stopnje motnje ali bolezni iz poprejšnjih členov tega pravilnika, na podlagi katere otrok potrebuje posebno nego in varstvo po tem pravilniku, njihova kombinacija pa upravičenost do posamezne pravice utemeljuje.

3. PRAVILNIK O POSTOPKU USMERJANJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

(Ur. list RS, št. 54/2003, 93/2004)

3.1. Organ, ki vodi postopek (2. člen)

Postopek usmerjanja na prvi stopnji vodi pristojna enota Zavoda Republike Slovenije za šolstvo (v nadaljevanju: pristojna enota).

3.2. Začetek postopka (3. člen)

Postopek usmerjanja se začne na zahtevo zakonitega zastopnika otroka.

Če zakoniti zastopnik ne vloži zahteve za začetek usmerjanja, pa vrtec, šola, zdravstveni, socialni ali drugi zavodi menijo, da je usmeritev potrebna, lahko podajo predlog za začetek postopka.

Če pristojna enota na podlagi navedb v predlogu, poprejšnjega mnenja komisije in drugih dejstev ter okoliščin ugotovi, da je potrebno začeti postopek, ga prične po uradni dolžnosti.

3.3. Pridobitve strokovnega mnenja komisije za usmerjanje (5. člen)

Uradna oseba si mora pred izdajo odločbe pridobiti strokovno mnenje komisije za usmerjanje prve stopnje.

3.4. Obveznost seznanitve zakonitega zastopnika otroka s strokovnim mnenjem (7. člen)

Pred izdajo odločbe pošlje uradna oseba strokovno mnenje iz 5. člena tega pravilnika zakonitemu zastopniku ter mu določi rok za odgovor.

3.5. Vsebina odločbe o usmeritvi (8. člen)

Na podlagi strokovnega mnenja komisije in drugih listin pristojna enota z odločbo:

- ugotovi, da usmeritev ni potrebna ali
- odloči o usmeritvi (v nadaljevanju: odločba o usmeritvi).

V odločbi o usmeritvi se določi:

- program vzgoje in izobraževanja, v katerega se otrok usmerja,
- vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje,
- vrtec oziroma šolo, v katerega se otrok usmeri,
- datum vključitve v vrtec ali šolo,
- rok za preverjanje ustreznosti usmeritve, ki ne sme biti daljši od treh let,
- obseg in vrsto izvajanja dodatne strokovne pomoči ter izvajalca,
- pripomočke, ki so potrebni za vključitev otroka v program,
- morebitno zmanjšanje števila otrok v oddelku glede na predpisane normative,
- morebitno vključitev v podaljšano bivanje od 7. do 9. razreda skladno z 21. členom Zakona o osnovni šoli,
- morebitno povračilo prevoznih stroškov v skladu s 56. členom Zakona o osnovni šoli,

- morebitne pravice, ki izhajajo iz 15. člena Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami.

3.6. Vročitev odločbe o usmeritvi (11. člen)

Odločba o usmeritvi se vroči zakonitemu zastopniku otroka, vrtcu, šoli oziroma zavodu, v katerega je otrok usmerjen, in šoli, vrtcu oziroma zavodu, ki je dal predlog za začetek postopka.

Odločba, s katero pristojna enota ugotovi, da ni potrebe po usmeritvi, se vroči zakonitemu zastopniku ter vrtcu, šoli, oziroma drugemu zavodu, ki je predlagal postopek usmerjanja.

Beležke

V.
IZOBRAŽEVANJE IN PRAVICE V ZVEZI Z NJIM

1. ZAKON O USMERJANJU OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

(ZUOPP, Ur. list RS, št. 54/2000)

1.1. Uporaba predpisov o vzgoji in izobraževanja (3. člen)

Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami se izvaja v skladu s tem zakonom in predpisi, ki urejajo področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja ter splošnega srednjega izobraževanja.

Študentom s posebnimi potrebami,ki se vključujejo v študijske programe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, se v skladu s statutom visokošolskega zavoda zagotavlja potrebna dodatna oprema.

1.2. Vrste programov (5. člen)

Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami poteka po:

- programih za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo,
- prilagojenih programih za predšolske otroke,
- izobraževalnih programih s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo,
- prilagojenih izobraževalnih programih,
- posebnih programih vzgoje in izobraževanja in
- vzgojnih programih

Otroci s posebnimi potrebami se usmerjajo v programe iz prejšnjega odstavka glede na vrsto in stopnjo primanjkljajev, ovir in motenj.

1.3. Izobraževalni standard (6. člen)

Izobraževalni programi s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo in prilagojeni izobraževalni programi morajo zagotoviti otrokom s posebni-

mi potrebami možnost, da si pridobijo enakovreden izobraževalni standard, kot ga zagotavljajo izobraževalni programi osnovnošolskega, poklicnega in strokovnega izobraževanja ter splošnega srednjega izobraževanja.

Za otroke s posebnimi potrebami, ki glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje ne morejo doseči izobraževalnega standarda po izobraževalnem programu osnovnošolskega izobraževanja, se sprejme prilagojen izobraževalni program z nižjim izobraževalnim standardom

1.4. Materialne možnosti in druga pomoč (10. člen)

Otrokom s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v programe za predšolske otroke in izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ter v prilagojene programe, je potrebno prilagoditi prostor in pripomočke v skladu z navodili za prilagojeno izvajanje programov in v skladu s prilagojenimi programi, ki jih sprejme oziroma določi pristojni strokovni svet.

1.5. Vključitev v zavod oziroma oddaja v rejništvo (15. člen)

Otroci s posebnimi potrebami, ki jim ni mogoče zagotoviti vzgoje in izobraževanja v kraju njihovega prebivališča in jim zaradi oddaljenosti prebivališča od kraja vzgoje in izobraževanja ni mogoče zagotoviti prevoza, se lahko vključijo v zavod za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami ali se oddajo v rejništvo.

Postopek oddaje v rejništvo izvede pristojni center za socialno delo na podlagi strokovnega mnenja komisije za usmerjanje iz drugega odstavka 21. člena tega zakona v skladu z zakonom, ki ureja področje zakonske zveze in družinskih razmerij.

V primeru, ko so podani okoliščine iz 1. odstavka tega člena in je otrok usmerjen v prilagojeni program za

predšolske otroke, lahko komisija na željo staršev z odločbo o usmeritvi določi, da se namesto oskrbe v zavodu oziroma v rejniški družini otroku zagotavlja pravica do brezplačnega prevoza iz kraja prebivališča do kraja, kjer deluje zavod in nazaj. Sredstva za zagotovitev pravice do brezplačnega prevoza se za posameznega otroka in njegovega obveznega spremljevalca zagotovijo iz državnega proračuna.

1.6. Uvedba postopka (20. člen)

Postopek usmerjanja se uvede na zahtevo staršev.

Zahtevo iz prejšnjega odstavka lahko dajo tudi vrtci, šole, zdravstveni, socialni in drugi zavodi, po predhodni seznanitvi staršev.

Zahtevo za uvedbo postopka se vloži pri pristojni šolski upravi oziroma v primerih iz 2. odstavka 14. člena tega zakona pri pristojnem centru za socialno delo.

1.7. Strokovno mnenje (21. člen)

Pristojna šolska uprava si mora pred izdajo odločbe o usmeritvi v programu vzgoje in izobraževanja pridobiti strokovno mnenje, ki ga pripravi komisija za usmerjanje prve stopnje.

1.8. Odločba o usmeritvi (23. člen)

Na podlagi strokovnega mnenja in ugotovitev v postopku izda pristojna šolska uprava odločbo o usmeritvi.

Zoper odločbo o usmeritve je dovoljena pritožba. O pritožbi odloča minister na podlagi strokovnega mnenja komisije drugo stopnje.

1.9. Vsebina odločbe o usmeritvi (24. člen)

Z odločbo o usmeritvi se na podlagi strokovnega mnenja komisije določi program vzgoje in izobraževanja, v katerega se otrok usmerja, obseg in način izvajanja dodatne strokovne in druge pomoči, vrtec, šola oziroma zavod, v katerega bo otrok vključen, morebit-

no zmanjšanje števila otrok v oddelku ter kadrovske, prostorske, materialne in druge možnosti, ki morajo biti zagotovljene za vzgojo in izobraževanje otroka.

1.10. Predlog za spremembo usmeritve (32. člen)

Spremembo usmeritve lahko predlagajo starši, po predhodni seznanitvi staršev pa tudi vrtci, šole oziroma zdravstveni, socialni in drugi zavodi.

2. STATUT UNIVERZE V LJUBLJANI

(Ur. list RS, št. 8/2005

2.1. Izpitni rok (141. člen)

Po dogovoru z izpraševalcem lahko opravlja izpit v izrednem roku redni študent, ki ima status študenta s posebnimi potrebami.

2.2. Napredovanje v višji letnik (153. člen)

Študent se lahko izjemoma vpiše v višji letnik, tudi če ni opravil vseh obveznosti, določenih s študijskim programom za vpis v višji letnik, kadar ima za to opravičene razloge. Kot opravičen razlog se šteje priznan status študenta s posebnimi potrebami.

2.3. Status študenta (238. člen)

Študentom, ki imajo status študenta s posebnimi potrebami oziroma zaradi svoje bolezni ali okvare ne morejo v roku opravljati študentskih obveznosti, se lahko izjemoma podaljša status študenta.

Status študenta s posebnimi potrebami dobi študent, ki ob vpisu predloži ustrezno mnenje pristojne komisije za usmerjanje otrok, mladostnikov in mlajših polnoletnih oseb s posebnimi potrebami ali mnenje invalidske komisije.

Članica univerze s pravili opredeli način opravljanje študijskih obveznosti in pogoje za prehod v višji letnik za študente s posebnimi potrebami.

Podobne določbe vsebujeta tudi:

- Statut Univerze v Mariboru (Ur. list RS, št. 115/94 – prečiščeno besedilo(216. člen)
- Statut Univerze na Primorskem (Ur. list RS, št. 73/2003, 50/2005.(170. člen)

3. PRAVILNIK O RAZPISU ZA VPIS IN IZVEDBA VPISA V VISOKEM ŠOLSTVU

(Ur. list RS, št. 76/2006 – prečiščeno besedilo)

3.1. Seznam sprejetih študentov (3. odstavek 28, člen)

Ne glede na doseženo številko točk se lahko na seznam sprejetih izjemoma uvrstijo tudi kandidati s posebnimi potrebami, ki izpolnjujejo splošne pogoje za vpis v študijski program. Na podlagi individualne prošnje in ustreznih dokazilo tem odloči pristojni organ univerze oziroma samostojnega visokošolskega zavoda.

4. ZAKON O SUBVENCIONIRANJU ŠTUDENTSKE PREHRANE

(Ur. list RS, št. 85/2002)

4.1. Pravica do dodatnih subvencioniranih obrokov (8. člen)

Upravičenci s posebnimi potrebami zaradi težke oziroma težje funkcionalne prizadetosti imajo pravico do 5 dodatnih subvencioniranih obrokov mesečno.

5. PRAVILNIK O ŠTIPENDIRANJU

(Ur. list RS, št. 48/1999, 64/2004)

5.1. Upoštevanje posebnih družinskih ali osebnih stanj (12. člen)

V primeru kandidata ali družinskega člana s posebnimi potrebami zaradi težje ali težke duševne ali telesne okvare, se prišteje še en družinski član, razen če je v institucionalnem varstvu in mu je najmanj 80% stroškov oskrbe zagotovljeno iz sredstev proračuna RS.

5.2. Zvišanje štipendije za štipendiste s posebnimi potrebami (16. člen)

Štipendistu s posebnimi potrebami zaradi težje funkcionalne prizadetosti se štipendija zviša za 20% zajamčene plače.

Beležke

VI.
DRUGE PRAVICE

1. ZAKON O UPORABI SLOVENSKEGA ZNAKOVNEGA JEZIKA (ZUSZJ)

(Ur. list RS, št 96/2002)

1.1. Vsebina zakona (1. člen)

Ta zakon določa pravico gluhih oseb uporabljati slovenski znakovni jezik (v nadaljevanju: znakovni jezik) in pravico gluhih oseb do informiranja v njim prilagojenih tehnikah ter obseg in način uveljavljanja pravice do tolmača za znakovni jezik pri enakopravnem vključevanju gluhih oseb v življenjsko in delovno okolje ter vse oblike družbenega življenja ob enakih pravicah in pogojih ter z enakim možnostmi, kot jih imajo osebe brez okvare sluha.

1.2. Gluha oseba (3. člen)

Gluha oseba po tem zakonu je oseba, ki je povsem brez sluha, oziroma oseba, ki zaradi otežkočenega sporazumevanja uporablja znakovni jezik kot svoj naravni jezik.

1.3. Tolmač (4. člen)

Tolmač za znakovni jezik je oseba, ki gluhim osebam tolmači slovenski jezik v znakovni jezik in slušečim osebam tolmači znakovni jezik v slovenski govorni jezik

Pravice po tem zakonu lahko uveljavlja gluha oseba za tolmačenje slovenskega govornega jezika v znakovni jezik in znakovnega jezika v slovenski govorni jezik.

Na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost, lahko uveljavlja gluha oseba tudi tolmačenje italijanskega in madžarskega govornega jezika v italijanski ali madžarski znakovni jezik in slišečim osebam tolmačenje italijanskega ali madžarskega jezika v italijanski ali madžarski jezik.

1.4. Pravice gluhih oseb (10. člen)

Gluha oseba ima pravico uporabljati znakovni jezik v postopkih pred državnimi organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe.

Gluha oseba ima pravico uporabljati znakovni jezik tudi v vseh drugih življenjskih situacijah, v katerih bi ji gluhota pomenila oviro pri izpolnjevanju njenih potreb.

Gluha oseba ima pravico biti informirana v njej prilagojenih tehnikah v skladu s posebnimi predpisi.

Pravica iz 1. in 2. odstavka tega člena se uresničuje z uveljavljanjem pravice do tolmača za znakovni jezik.

1.5. Dolžnost državnih organov (11. 12 in 13. člen)

Državni organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe so dolžni zagotoviti gluhi osebi pravico iz 1. odstavka 10. člena tega zakona v vseh primerih, ko sporazumevanje v prilagojenih tehnikah gluhi osebi ne omogoča enakopravnega sodelovanja v postopkih (1, odst. 11. člen).

Pri izvajanju storitev javne službe se lahko na podlagi izdelanega individualnega načrta gluhi osebi omogoči sporazumevanje na drugačen način, ki je sprejemljiv za gluho osebo (2. odst. 11. člen).

Državni organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe so dolžni zagotoviti gluhi osebi tolmača za znakovni jezik na zahtevo gluhe osebe ali po uradni dolžnosti takoj , ko gluha oseba predloži na vpogled dokument, s katerim ji je priznana pravica do tolmača (1. odst. 12. člen).

Pravica do tolmača se uveljavlja v obsegu in na način, ki omogoča uveljavljanju pravic po načelu enake dostopnosti (2. odst. 12. člen).

Plačilo stroškov tolmača za znakovni jezik iz 1. odstavka tega člena zagotovijo državni organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil in izvajalci javne službe v letnih finančnih načrtih (3. odst. 12. člen).

Pravico do tolmača za znakovni jezik iz 2. odstavka 10. člena tega zakona lahko gluha oseba uveljavlja po lastni presoji v obsegu 30 ur letno, gluha oseba, ki ima status dijaka ali študenta, pa zaradi dodatnih potreb, povezanih z izobraževanjem, lahko tudi več, vendar skupaj največ 100 ur letno (1. odst. 13. člen).

Gluha oseba pravico uporabe znakovnega jezika iz prejšnjega odstavka uveljavlja neposredno pri Združenju tolmačev za slovenski znakovni jezik oziroma pri tolmačih iz liste tolmačev iz 8. člena tega zakona (2. odst. 13. člen).

Delo tolmača za znakovni jezik v obsegu iz 1. odstavka tega člena plača gluha oseba z vavčerjem, ki ji ga izda center za socialno delo na podlagi odločbe o pravicah po tem zakonu (3. odst. 13. člen).

Plačilo stroškov tolmača za znakovni jezik iz 1. odstavka tega člena krije ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo (4. odst. 13. člen).

1.6. Postopek uveljavljanja pravic (17, 18, 19, 21. člen)

Gluhe osebe uveljavljajo pravice po tem zakonu v skladu z zakonom o splošnem upravnem postopku, če zakon ne določa drugače (odst. 17. člen).

O pravicah gluhih oseb iz 1. in 2. odstavka tega člena odloča na prvi stopnji center za socialno delo na podlagi mnenja strokovne komisije(2. odst. 17. člen).

O pritožbah zoper odločbe centra odloča ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo (3. odst. 17. člen).

Vloga za priznanje pravic po tem zakonu se vloži pri krajevno pristojnem centru za socialno delo (1. odst. 18. člen).

Vlogi, iz katere morajo biti razvidni osebni podatki prosilca, je potrebno priložiti izvid avdiograma (2. odst. 18. člen)

Pravice po tem zakonu so gluhi osebi priznane od dneva dokončnosti izdane odločbe (1. odst. 19. člen)

V prvem letu uveljavljanja pravic po tem zakonu se gluhi osebi prizna pravica iz 1. odstavka 13. člena tega zakona v sorazmernem obsegu glede na mesec uveljavitve pravice (2. odst. 19. člen)..

Na podlagi odločbe izda center za socialno delo gluhi osebi izkaznico, s katero lahko uveljavlja pravice po tem zakonu, enkrat letno pa ji izda vavčerje za plačilo tolmača (1. odst. 21. člen).

2. ZAKON O DAVKU NA DODANO VREDNOST (ZDDV)

(Ur. list RS, št. 25 (uradno prečiščeno besedilo)

2.1. Oprostitve DDV za določene dejavnosti, ki so v javnem interesu (6. toč. 1. odst. 26. člena)

Plačilo DDV so oproščene socialno varstvene storitve, ki jih opravljajo nepridobitne organizacije, ki se po predpisih štejejo za dobrodelne, invalidske organizacije ali organizacije za samopomoč.

3. ZAKON O DOHODNINI (ZDoh-1-UPBB4)

(Ur. list. RS, š. 59/2006 – uradno prečiščeno besedilo

3.1. Kaj se ne šteje za dohodnino (4. toč. 1. odst. 19. člena)

Ne glede na 17. člen tega zakona se za dohodnino fizične osebe po tem zakonu med drugimi prejemki ne štejejo:

- izplačila, ki jih prejme fizična oseba na podlagi zavarovanja za primer bolezni, poškodbe ali invalidnosti, katerega zakon, ki ureja zavarovalništvo ne določa kot obvezno zavarovanje

3.2. Oprostitve plačila dohodnine (20. člena).

Dohodnina se ne plača, razen v drugih primerih, tudi od:

- dodatka za nego za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, ki ga upravičenci prejmejo na podlagi zakona, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke (13. točka 1. odstavka),
- prejemkov od občasnega dela invalidov, ki so vključeni v institucionalno varstvo po zakonu, ki ureja socialno varstvo (19. točka 1. odstavka),

- invalidnine, invalidskega dodatka in dodatka za posebno invalidnost po zakonu o vojnih invalidih in zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,

3.3. Olajšave za zaposlovanje (48. člena) 6. točka 1. odstavka:

Zavezanec, ki zaposluje gluho osebo, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 70% izplačane plače te osebe. (7. odstavek).

3.4. Olajšave za zavezanca invalida (49. člen)

Zavezanec, ki je invalidna oseba po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, in ne zaposluje delavcev, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 30% povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji, zavezanec gluha oseba pa v višini 60% povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji za vsak mesec opravljanja dejavnosti.

3.5. Posebna olajšava (108. člen)

Rezidentom, ki vzdržuje družinske člane, se za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo in ima pravico do dodatka za nego otroka v skladu z zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkov, prizna zmanjšanje letne davčne osnove, ki znaša 1.720,800 tolarjev letno.

Olajšava se ne prizna zavezancu, katerega otrok je zaradi zdravljenja, usposabljanja, vzgoje ali šolanja v zavodu, v katerega ima celodnevno brezplačno oskrbo, ali v rejništvu, razen če dokaže, da tudi v tem času materialno skrbi za otroka. V tem primeru se olajšava prizna za dobo, za katero center za socialno delo v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke, prizna pravico do dodatka za nego otroka.

Olajšava po tej točki se prizna do otrokovega dopolnjenega 18. leta starosti, za starejšega otroka pa, če neprekinjeno, ali s prekinitvijo do enega leta, nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki šoli, vendar največ

do 26. leta starosti. Olajšava po tej točki se prizna tudi za otroka po tej starosti, če traja njegovo šolanje na visoki stopnji pet ali šest let, ali če otrok zaradi daljše bolezni ali poškodbe ni končal šolanje v predpisanem roku. Priznavanje olajšave se v navedenih primerih podaljša za toliko časa, kolikor se je šolanje zaradi navedenih razlogov podaljšalo (2. točka 1. odstavek).

Za uveljavljanje olajšave iz 2. točke 1. odstavka tega člena se uporablja odločba centra za socialno delo o priznanju dodatka za nego otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo v skladu z zakonom, ki ureja starševsko varstvo in družinske prejemke (3. točka 1. odstavek).

4. ZAKON O NOTARIATU (ZN- UPB2)

Ur. list RS, št. 4/2006 – uradno prečiščeno besedilo

4.1. Zapisne priče in tolmač (3. točka 1. odst.51. in 55. člen)

Če kateri od udeležencev ne obvlada uradnega jezika (2. točka prvega odstavka 51. člena) ali če tako zahteva stranka (četrti odstavek 13. člena), mora pri sestavi notarskega zapisa sodelovati tudi sodni tolmač.

Tolmač je lahko tudi oseba, zaposlena pri notarju, če ima sicer vse lastnosti zapisne priče.

Tolmač ni potreben, če notar in zapisni priči oziroma drugi notar obvladajo jezik udeleženca iz 2. točke prvega odstavka 51. člena tega zakona.

Sodelovanje tolmača mora biti v notarskem zapisu izrecno navedeno.

Pri sestavljanju notarskih zapisov morata sodelovati dve zapisani priči:
- če se sklepajo pravni posli iz 3. točke 47. člena tega zakona, darilna pogodba za primer smrti, ali sestavlja oporoka,
- če kateri od udeležencev pravnega posla ne obvlada uradnega jezika,
- če je kateri od udeležencev slep, gluh, nem ali gluhonem,
- če je kateri od udeležencev nepismen, oziroma če ne obvlada pisave, v kateri je sestavljena listina.

V drugih primerih presodi notar oziroma udeleženci, ali je pri sestavljanju notarskega zapisa potrebno tudi sodelovanje prič.

Namesto sodelovanje prič sme sodelovati pri sestavljanju zapisa drugi notar.

5. ZAKON O MEDIJIH (Zmed)

(Ur. list RS, št. 35(2001, zadnja spr. : Ur. list RS, št. 123/2004

5.1. Predmet zakona (1. člen)

Ta zakon določa pravice, obveznosti in odgovornost pravnih in fizičnih oseb ter javni interes Republike Slovenije na področju medijev.

5.2. Javni interes na področju medijev (3 odst. 4. člena)

Republika Slovenija posebej podpira ustvarjanje in razširjanje programskih vsebin namenjenih slepim in gluhonemim v njim prilagojenih tehnikah ter razvoj ustrezne tehnične infrastrukture.

6. ZAKON O STARŠEVSKEM VARSTVU IN DRUŽINSKIH PREJEMKIH

(Ur. list RS, št. 110/2003, -uradno prečiščeno besedilo, 47/2006)

6.1. Vsebina zakona (1. člen)

S tem zakonom se ureja zavarovanje za starševsko varstvo in pravice, ki iz tega izhajajo, družinske prejemke, pogoje in postopek za uveljavljanje posameznih pravic ter druga vprašanja glede izvajanja tega zakona.

6.2. Vrste pravic (2. člen)

Pravice po tem zakonu so:

- pravice iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo in
- pravice do družinskih prejemkov.

Pravice iz tega zakona, ki so vezane za otroka, uveljavlja eden od staršev, če zakon ne določa drugače.

6.3. Pravice iz zavarovanja (7. člen)

Pravice iz zavarovanja so:

- starševski dopust,
- starševsko nadomestilo,
- pravice do krajšega delovnega časa in pravica do plačila prispevkov za socialna varnost zaradi starševstva.

6.4. Starševski dopust (13. člen)

Vrste starševskega dopusta so:

- porodniški dopust,
- očetovski dopust,
- dopust za nego in varstvo otroka,
- posvojiteljski dopust.

Starševski dopust je določen v koledarskih dnevih za polno odsotnost z dela.

6.5. Trajanje dopusta za nego in varstvo otroka (5. odst. 26. člena)

Ob rojstvu otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, se dopust za nego in varstvo podaljša za 90 dni na predlog mnenja zdravstvene komisije.

6.6. Kasneje ugotovljeno zdravstveno stanje otroka (28. člen)

Če je motnja v telesnem ali duševnem razvoju oziroma dolgotrajna hujša bolezen otroka ugotovljena po uveljavitvi pravice do dopusta za nego in varstvo otroka.

6.7. Omejitve načina izrabe dopusta za nego in varstvo otroka (31. člen)

Oba starša ne morata hkrati izrabiti dopusta za nego in varstvo otroka v obliki polne odsotnosti z dela, razen med drugimi primeri tudi ob rojstvu otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo.

6.8. Odločanje o pravicah (51. člen)

O pravicah iz zavarovanja za starševsko varstvo odloča na prvi stopnji center, ki ga določi minister.

6.9. Pravica do družinskih prejemkov (57. člen)

Družinski prejemki so denarni prejemki, ki obsegajo:

- starševski dodatek,
- pomoč ob rojstvu otroka,
- otroški dodatek,
- dodatek za veliko družino,

- dodatek za nego otroka,
- delno plačilo za izgubljeni dohodek.

6.10. Dodatek za nego otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo (80. člen)

Dodatek za nego otroka je denarni dodatek za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo in je namenjen kritju povečanih življenjskih stroškov , ki jih ima družina zaradi nege in varstva takega otroka.

Mesečna višina dodatka za nego otroka zaradi povišanih življenjskih stroškov je 19.300 SIT.

Za otroka, med drugimi primeri tudi otroka, ki je težko moten v komunikacij, sporazumeva se pa s pomočjo neverbalne komunikacije ozirom nadomestne komunikacije in potrebuje posebno nego in varstvo, znaša dodatek 38.590 SIT.

6.11. Delno plačilo za izgubljeni dohodek (84. člen)

Delno plačilo za izgubljeni dohodek je osebni prejemek, ki ga prejema eden od staršev, kadar prekine delovno razmerje ali začne delati krajši delovni čas zaradi nege in varstva otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo.

Mesečna višina delnega plačila za izgubljeni dohodek je minimalna plača. Če eden od staršev dela s krajšim delovnim časom, mu pripada sorazmerni del delnega plačila za izgubljeni dohodek.

Upravičenci do delnega plačila za izgubljeni dohodek so obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovani, zavarovani za primer brezposelnosti in za starševsko varstvo. Prispevek zavarovanca plačuje upravičenec, prispevek delodajalca plačuje Republika Slovenija.

Upravičenci do delnega plačila za izgubljeni dohodek so obvezno zdravstveno zavarovani za primer bolezni in poškodbe zunaj dela za pravice do zdravstvenih sto-

ritev, povračila potnih stroškov, pogrebnino in posmrtnino. Prispevek plačuje upravičenec.

6.12. Pravica do delnega plačila za izgubljeni dohodek (85. člen)

Pravico do delnega plačila za izgubljeni dohodek ima eden od staršev, če imata otrok in eden od staršev stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in sta državljana Republike Slovenije.

6.13. Odločanje o pravicah do družinskih prejemkov (89. člen)

O pravicah do družinskih prejemkih odloča na prvi stopnji center, ki ga določi minister.

7. UREDBA O POSREDOVANJU IN PONOVNI UPORABI INFORMACIJ JAVNEGA ZNAČAJA

(Ur. list RS, št. 76/2005)

7.1. Dostop do informacij za ljudi s posebnimi potrebami (15. člen)

Pristojni organ mora zagotoviti, da bodo informacije javnega značaja, ki jih posreduje v svetovni splet, dostopne tudi ljudem s posebnimi potrebami najmanj tako, da zagotovi dostopnost informacij javnega značaja na spletu v izključno tekstovni obliki.

8. ZAKON O SPODBUJANJA RAZVOJA TURIZMA (ZSRT)

(Ur. list RS, št. 96/2005)

8.1. Oprostitev plačila turistične takse (27. člen)

Plačila turistične takse so oproščeni:

- osebe na podlagi predložitve fotokopije odločbe pristojnega organa, iz katere je razvidno, da je pri zavarovancu oziroma zavarovanki izkazana invalidnost oziroma telesna okvara ali fotokopije potrdila oziroma izvedenskega mnenja pristojne komisije o ugotavljanju invalidnosti oziroma telesni okvari ali na podlagi članske izkaznice invalidske organizacije.

- Otroci in mladostniki na podlagi predložitve fotokopije odločbe, ki zadeva razvrščanje in usmerjanje otrok s posebnimi potrebami.

9. UREDBA O UKREPIH ZA KONČNE UPORABNIKE INVALIDE

(Ur. list RS, št. 101/2005)

9.1. Vsebina pravilnika (1. člen)

Ta uredba v skladu z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/22/ES z dne 07. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (UL. L. st. 108 z dne 24. 04. 2002 str. 651) določa kategorije potrošnikov z nizkimi dohodki oziroma s posebnimi potrebami, ki so upravičeni, da jim izvajalec univerzalne storitve ponudi cenovne opcije paketa, ki se razlikuje od tistih, ki jih sicer zagotavlja v normalnih okoliščinah (ugodnejše cenovne opcije ali paketi).

9.2. Pomen izrazov (2. člen)

V tej uredbi izraz končni uporabniki – invalidi oziroma naročniki invalidi pomeni poleg drugih:

- gluhe in naglušne končne uporabnike oziroma naročnike, ki jim je bila ugotovljena najmanj 70% telesna okvara zaradi izgube sluha,

- končne uporabnike oziroma naročnike, ki jim je bila ugotovljena najmanj 80% telesna okvara s tem, da je najnižji odstotek posamezne telesne okvare, ki se sešteva vsaj 70%.

9.3. Priključitev na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji (3. člen)

Izvajalec univerzalne storitve mora prednostno obravnavati zahtevo končnega uporabnika invalida za priključitev na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji.

Izvajalec univerzalne storitve mora zagotoviti končnim uporabnikom invalidom 50% popust pri priključitvi na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji.

Izvajalec univerzalne storitve mora brezplačno prednostno obravnavati in odpraviti okvare na dostopovnem vodu do končnega uporabnika – invalida. Končni uporabniki invalidi, ki niso naročniki, sporočijo izvajalcu univerzalne storitve, katero omrežno priključno točko uporabljajo, kar dokazujejo s potrdilom o stalnem ali začasnem prebivališču na naslovu, kjer je omrežna priključna točka.

9.4. Dostop do javno dostopnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji (4. člen)

Izvajalec univerzalne storitve mora zagotoviti naročnikom – invalidom 5% popust pri mesečni naročnini za javno dostopne telefonske storitve na fiksni lokaciji.

9.5. Upravičenost do popustov (7. člen)

Do popustov pri priključitvi na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji v skladu z 2. odstavkom 3. člena te uredbe in pri mesečnih naročninah do javno dostopnih storitev na fiksni lokaciji v skladu s 3. odstavkom 4. člena te uredbe so upravičeni končni uporabniki invalidi oziroma naročniki invalidi, ki nimajo zagotovljenih sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje.

Izpolnjevanje pogojev iz prejšnjega odstavka se dokazuje:

- z veljavno odločbo upravičenosti do denarne socialne pomoči po zakonu, ki ureja socialno varstvo, ali
- z veljavno odločbo, s katero je podeljena pravica do prejema državne pokojnine ali varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ali
- z veljavno odločbo, s katero je podeljena pravica do invalidskega dodatka, ali pravica do družinskega dodatka, ali pravica do oskrbnine po zakonu, ki ureja vojne invalide,
- z veljavno odločbo, s katero je podeljena pravica do veteranskega dodatka po zakonu, ki zadeva vojne veterane.

10. ZAKON O VARSTVU POTROŠNIKOV (ZVPot)

(Ur. list RS, 14/2003 in 51/2004)

ODGOVORNOST DOBAVITELJA IZ NASLOVA STVARNE NAPAKE

10.1. Kaj je stvarna (skrita) napaka

Stvarna napaka je napaka, ki jo je imel pripomoček v času izročitve ali pa je takrat obstajal vzrok, katerega posledica je napaka (458. člen Obligacijskega zakonika (OZ).

Šteje se, da je napaka na pripomočku obstajala že v času izročitve, če se pojavi v roku šest mesecev od izročitve (3. odstavek 37.b člena zakona o varstvu potrošnikov (ZVPOt).

Pravice zavarovane osebe (potrošnika) iz naslova odgovornosti za skrito napako ugasnejo s potekom dveh let od dneva, ko je o stvarni napaki obvestil dobavitelja (3. odstavek 37.c člena ZVPot)

10.2. Obvestilo dobavitelju o stvarni napaki

Zavarovana oseba lahko uveljavlja svoje pravice iz naslova stvarne napake, če o napaki obvesti dobavitelja najkasneje v roku dveh mesecev od dneva, ko je bila napaka odkrita. V obvestilu natančno opiše napako in dobavitelju omogoči da pripomoček pogleda (1. in 2. odstavek 37.a člena ZVPot)

O ugotovljeni napaki dobavitelj izda zavarovani osebi reklamacijski zapisnik, v katerem napako opiše.

10.3. Pravice zavarovane osebe iz naslova stvarne napake (37.c člen ZVPot)

Zavarovana oseba, ki je pravilno obvestila dobavitelja o napaki, ima pravico od dobavitelja zahtevati, da:

- odpravi napako na pripomočku ali
- pripomoček z napako zamenja z novim, brezhibnim pripomočkom ali
- vrne plačani znesek.

Zavarovana oseba je tista, ki ima pravico izbire zahtevka, ki ga želi uveljavljati.

11. PRAVILNIK O KATEGORIJAH POTROŠNIKOV, KI SO UPRAVIČENI DO POSEBNIH CENOVNIH OPCIJ ALI PAKETOV

11.1. Vsebina uredbe (1. člen)

Ta uredba določa v skladu z Direktivo 2002/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (UL L št. 108 z dne 24. 04. 2002, str. 51) kategorije potrošnikov z nizkimi dohodki oziroma s posebnimi potrebami, ki so upravičeni do tega, da jim izvajalec univerzalne storitve ponudi cenovne opcije ali pakete, ki se razlikujejo od tistih , ki jih sicer zagotavlja v normalnih komercialnih okoliščinah (ugodnejše cenovne opcije ali paketi)

11.2. Pomen izrazov (4. člen)

V tej uredbi izraz končni uporabniki – invalidi pomeni:

- ……
- gluhe ali naglušne končne uporabnike oziroma naročnike, ki jim je bila ugotovljena najmanj 70% telesna okvara zaradi izgube sluha.
- …….

Za potrošnike s posebnimi potrebami se šteje tudi naročnik storitev iz 1. točke 2. odstavka 11. člena zakona o elektronskih komunikacijah, ki je zakoniti zastopnik skrbnik ali rejnik otroka s posebnimi potrebami.

(Storitve iz 1. točke drugega odstavka 11. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Ur. list Rs, št. 23/2004 in 86/2004) so:
Priključitev na javno telefonsko omrežje in dostop do javno dostopnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji na razumno zahtevo uporabnika, tako da mu to omogoča vzpostavljanje in sprejemanje notranjih (krajevnih in medkrajevnih) in mednarodnih klicev, prenos faksimilnih komunikacij in podatkovnih komunikacij s prenosno hitrostjo, primerno za funkcionalen dostop do interneta).

11.3. Dokazovanje upravičenosti (5. člen)

Izpolnjevanje pogojev se dokazuje:

- z veljavno odločbo ali sklepom pristojnega organa, s katerim je ugotovljena telesna okvara v skladu s predpisi , ki urejajo pravice invalidov ali
- z mnenjem izvedenskega organa Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanja Slovenije,
- Z veljavno odločbo o usmeritvi skladno z zakonom, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, potrdilom upravne enote o članih gospodinjstva na začasnem ali stalnem naslovu naročnika in rojstnim listom ali odločbo pristojnega organ o skrbništvu ali rejništvu.

12. ZAKON O SOCIALNEM VARSTVU (ZSV)

Ur. lit RS, št. 36/2004

12.1. Socialno varstvene storitve (10. člen)

Socialno varstvene storitve so namenjene preprečevanju socialnih stisk in težav ter obsegajo aktivnosti in pomoč družini in skupini prebivalstva ali samopomoč posameznika.

12.2. Socialno varstvene storitve (11. člen)

Storitve, namenjene odpravljanju socialnih stisk in težav so:

- prva socialna pomoč,
- osebna pomoč
- pomoč družini,
- institucionalno varstvo
- vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji,
- pomoč delavcev v podjetjih, zavodih ter pri drugih delodajalcih

Beležke

Beležke